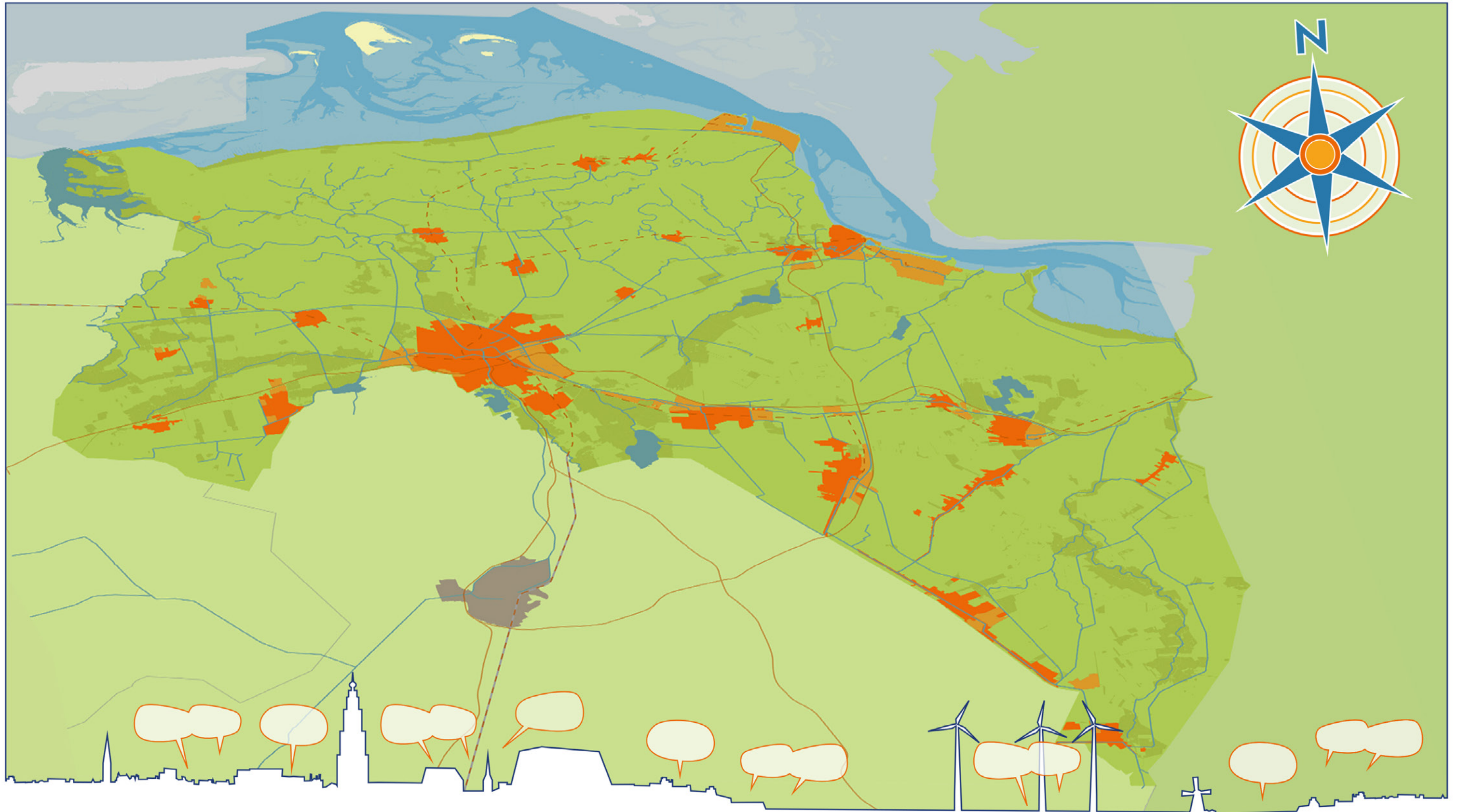

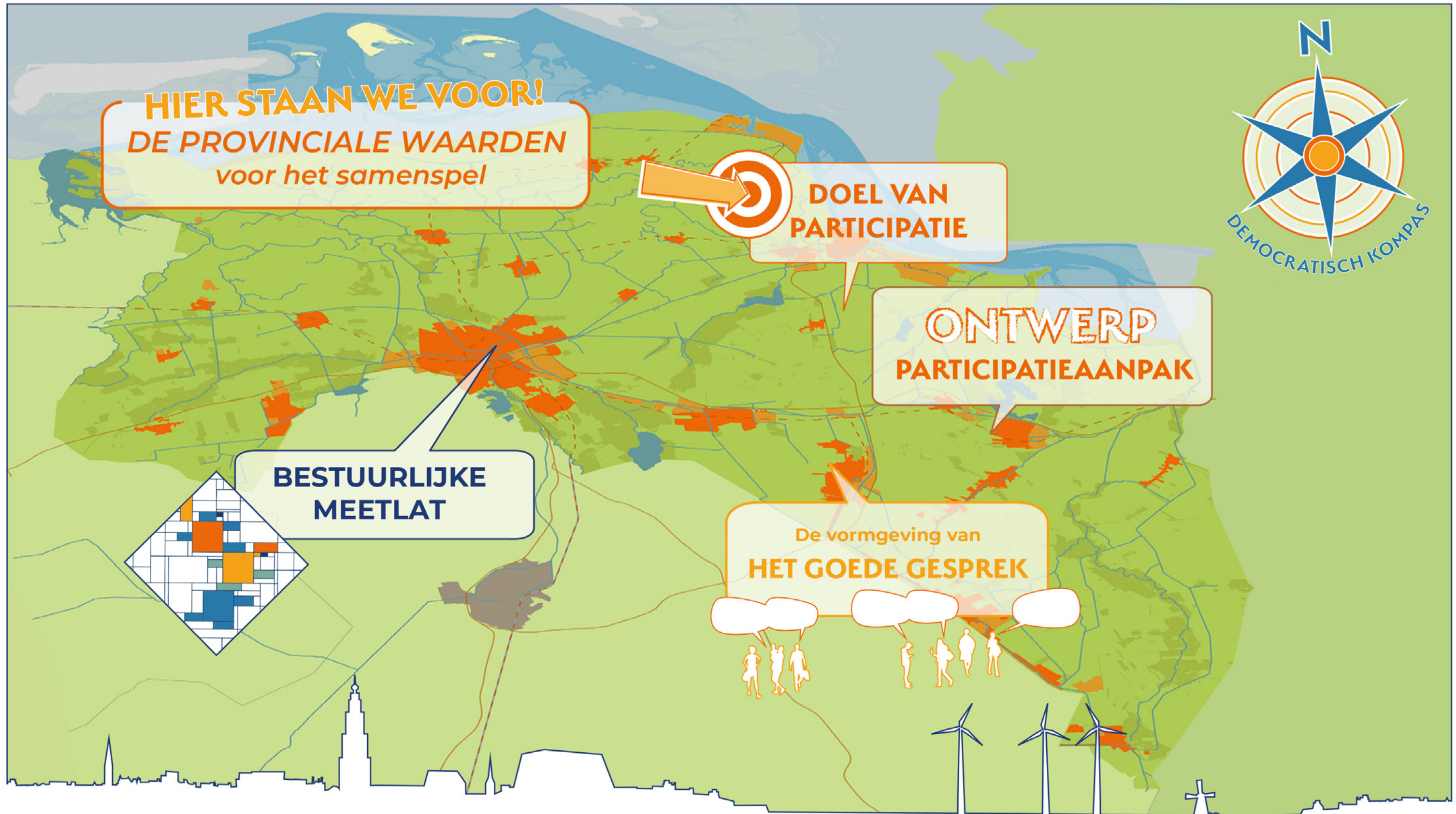
PROTOTYPE

Provinciale Participatieleidraad

PROTOTYPE

Provinciale Participatieleidraad

PROVINCIALE PARTICIPATIELEIDRAAD

DE INHOUD

WAARDEN

Wat vinden we belangrijk in het samenspel?

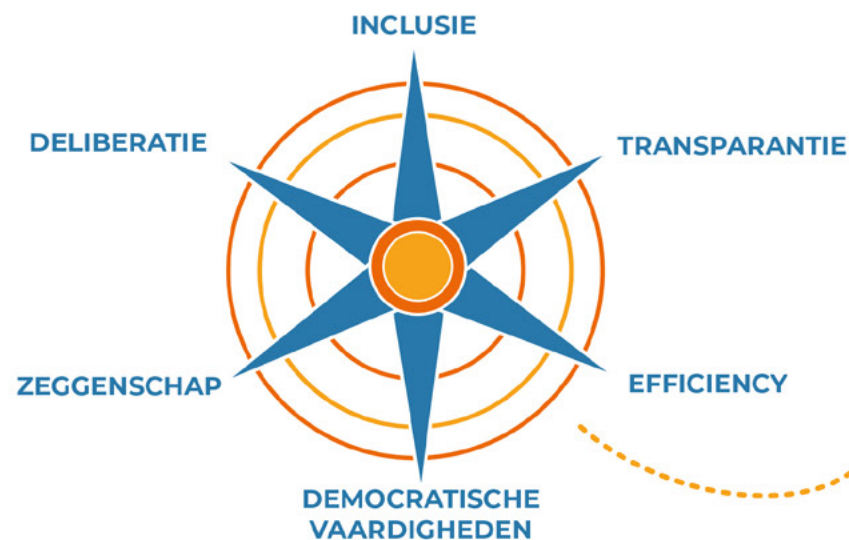
DOEL VAN PARTICIPATIE

'Wat wil je bereiken met het democratisch proces?'

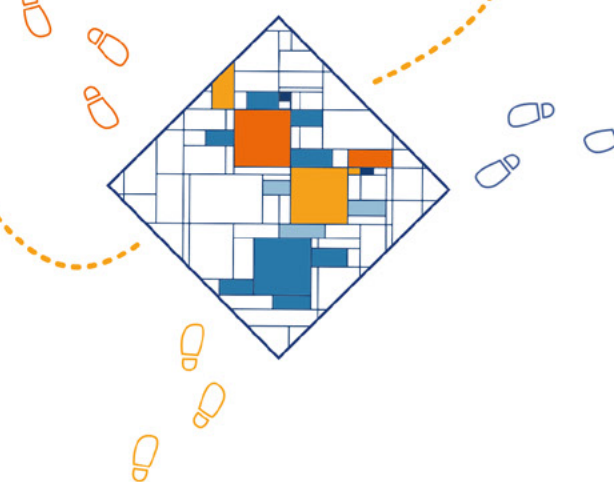
ONTWERP PARTICIPATIE-AANPAK

De vragen op dit werkblad helpen bij het maken van een participatieaanpak.

DEMOCRATISCH KOMPAS

DE PROVINCIALE BELEIDSCYCLUS

HET SAMENSPEL

PARTICIPATIE-HANDIGHEDEN

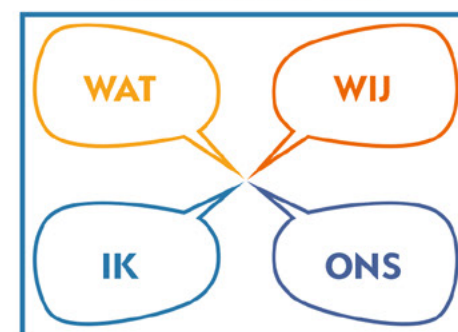
Dit werkblad biedt context en reikt je praktische handigheden als je aan de slag gaat met participatie.

Provinciale Participatieleidraad

Voor je ligt het prototype van de Provinciale Participatieleidraad. Ontwikkeld als handvat voor de provincie om in goed samenspel met allerlei partijen, inwoners en organisaties plannen te ontwikkelen en projecten uit te voeren.

De inhoud van de leidraad is bedoeld om het aanpakken van opgaven en ontwikkelen samen, op een herkenbare en gestructureerde manier, te doen. Om die reden is de participatieleidraad onderdeel van de Mondriaan-beleidscyclus. Met vragen om standaard te bespreken bij het uitwerken van een projectvoorstel en in elke volgende fase van het proces.

LEREN VAN HET SAMENSPEL

De vragen op dit werkblad nodigen uit om met elkaar te leren wat er goed gaat en slimmer kan in de samenwerking.

HET GOEDE GESPREK

De punten op dit werkblad zetten je aan het denken over de voorbereiding van een ontmoeting en verbinding met deelnemers.

BESTUURLIJKE

MEETLAT

Dit werkblad biedt Provinciale Staten houvast bij het bespreken van democratische proces.

WAARDEN

'Wat vinden we belangrijk in het samenspel?'

Voor de provincie zijn dit uitgangspunten bij participatie. Ze vormen de basis voor het handelen van ambtenaren, GS en PS.

MET PLEZIER

We brengen energie in ontmoetingen, die uitnodigen tot meedoen en samenwerken.

GEDREVEN

We vragen door om erachter te komen wat er werkelijk speelt. We werken aan optimale en gedragen oplossingen en hebben oog voor minderheidsstandpunten.

GECOMMITEERD

PS en GS zijn betrokken en bereid zich te verbinden aan het proces.

SAMEN

In Groningen spannen we ons samen in om alle perspectieven op tafel te krijgen en opgaven in samenhang te bezien.

ZEGGENSCHAP & SAMENSpraak

We bouwen samen aan vertrouwen in de Groningse democratie. Met aandacht voor een open en toegankelijk gesprek, zodat Groningers zich gehoord en betrokken weten.

TOEGANKELIJK & GELIJKWAARDIG

We zorgen ervoor dat iedereen dezelfde informatie heeft en behandelen inbreng zorgvuldig. De keuzes die we maken kunnen we uitleggen en zijn voor anderen te volgen. We delen op welke manier inbreng heeft bijgedragen in de besluitvorming.

BETROUWBAAR

In het proces zijn we duidelijk over wat betrokkenen van de provincie mogen verwachten. We komen onze afspraken na.

TRANSPARANTE SPELREGELS

We zijn als provincie helder en eerlijk over kaders en randvoorwaarden voor inhoud en proces.

DOEL VAN PARTICIPATIE

Wat willen we bereiken met het democratisch proces?

BELANGEN IN BEELD

Achterhalen hoe de belangen rond een opgave liggen, perspectieven en/of argumenten verzamelen

VERGROTEN KWALITEIT VAN BELEID EN AANPAK

Kennis en ervaring aanboren, collectieve wijsheid, oproep doen tot innovaties

ONTPLOOIING

Persoonlijke ontwikkeling, ontwikkeling democratische vaardigheden van betrokkenen, burgerschapsvorming

LEGITIMITEIT

Draagvlak, acceptatie opgenomen beslissingen vergroten of onbehagen verminderen

EIGENAARSCHAP

Vergroten eigen verantwoordelijkheid: wat kunnen en willen inwoners, maatschappelijke partners en mede-overheden zelf

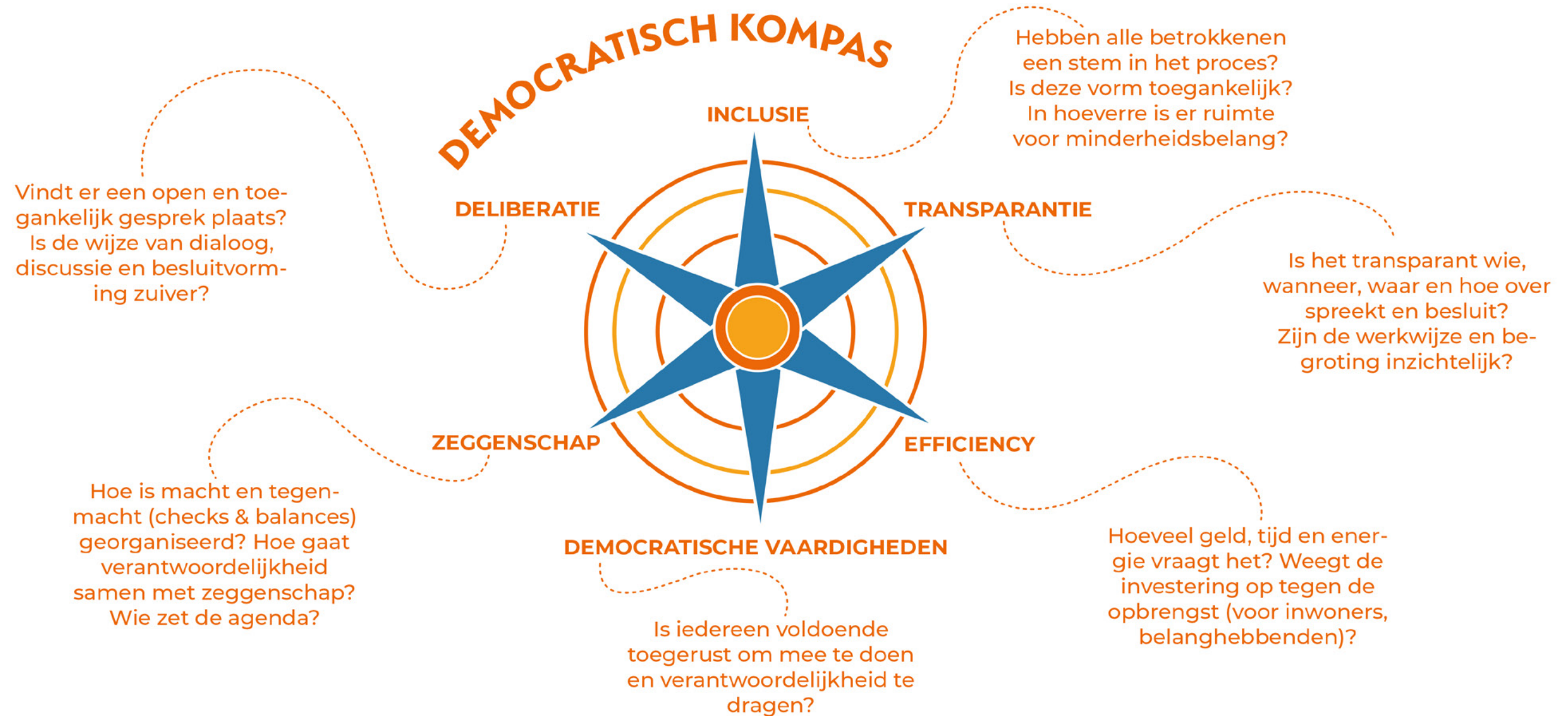
ZEGGENSCHAP

Vergroten macht en invloed van burgers

Wat willen we bereiken met participatie?

Dé basisvraag bij het ontwerpen van een participatieaanpak is: wat wil je met participatie bereiken? Per fase van het proces kun je verschillende doelen hebben. En die doelen geven richting aan de werkvormen die je inzet. Tegelijk is het essentieel om te weten wat betrokkenen van hun deelname verwachten. Dit werkblad schetst verschillende participatiedoelen.

WERKEN VANUIT DE DEMOCRATISCHE WAARDEN

Waarom aandacht voor democratische waarden?

Werken aan participatie is het zorgvuldig organiseren van een democratisch proces. Zo'n democratisch proces kenmerkt zich door een aantal waarden, die in dit kompas zijn samengebracht. Benut ze bij het ontwerpen van een participatieaanpak.

HET SAMENSPEL

INWONER

Als inwoner kun je op verschillende manieren betrokken zijn:

Als **belanghebbende, betrokkene, initiatiefnemer, meedenker, uitvoerder of beslisser**. Of je wordt (alleen) geïnformeerd.

BELANGHEBBENDE ORGANISATIES

De provincie kent uiteenlopende belanghebbende organisaties die aandacht vragen voor specifieke belangen. Denk aan economische partners (industrie, MKB en zelfstandigen), recreatie en cultuurpartijen, natuur- en milieuorganisaties, terreinbeheerders, agrariërs en hun vertegenwoordigers.

Vaak bundelen provincie en deze organisaties hun krachten in samenwerkingsverbanden, soms met de provincie als **regisseur**.

ANDERE OVERHEDEN

Voor veel maatschappelijke opgaven is samenwerken met andere gemeenten, waterschap(en) en/of rijk essentieel om taken en bevoegdheden op elkaar af te stemmen.

AMBTENAREN

In opdracht van GS werken ambtenaren aan opgaven.

Bijvoorbeeld als **verbinder** tussen bestuur, partijen en inwoners, of als **omgevingsmanager** in het opzetten van democratische processen, zodat iedere belangstellende en belanghebbende kan meedoen. Als **generalist** die het geheel overziet, in beeld brengt wat er speelt en verkent wat nodig is, of zorgt dat de uitvoering goed verloopt. Of juist als **specialist** met specifieke kennis. En als **toetser/handhaver** die checkt of alle afspraken worden nagekomen.

STATENLID

Als statenlid ben je burger van het democratische proces en pak je je rol op de afgesproken momenten in de Mondriaan-beleidscyclus:

Als statenlid heb je formeel positie als **kadersteller, volksvertegenwoordiger en controleur**.

GEDEPUTEERDE

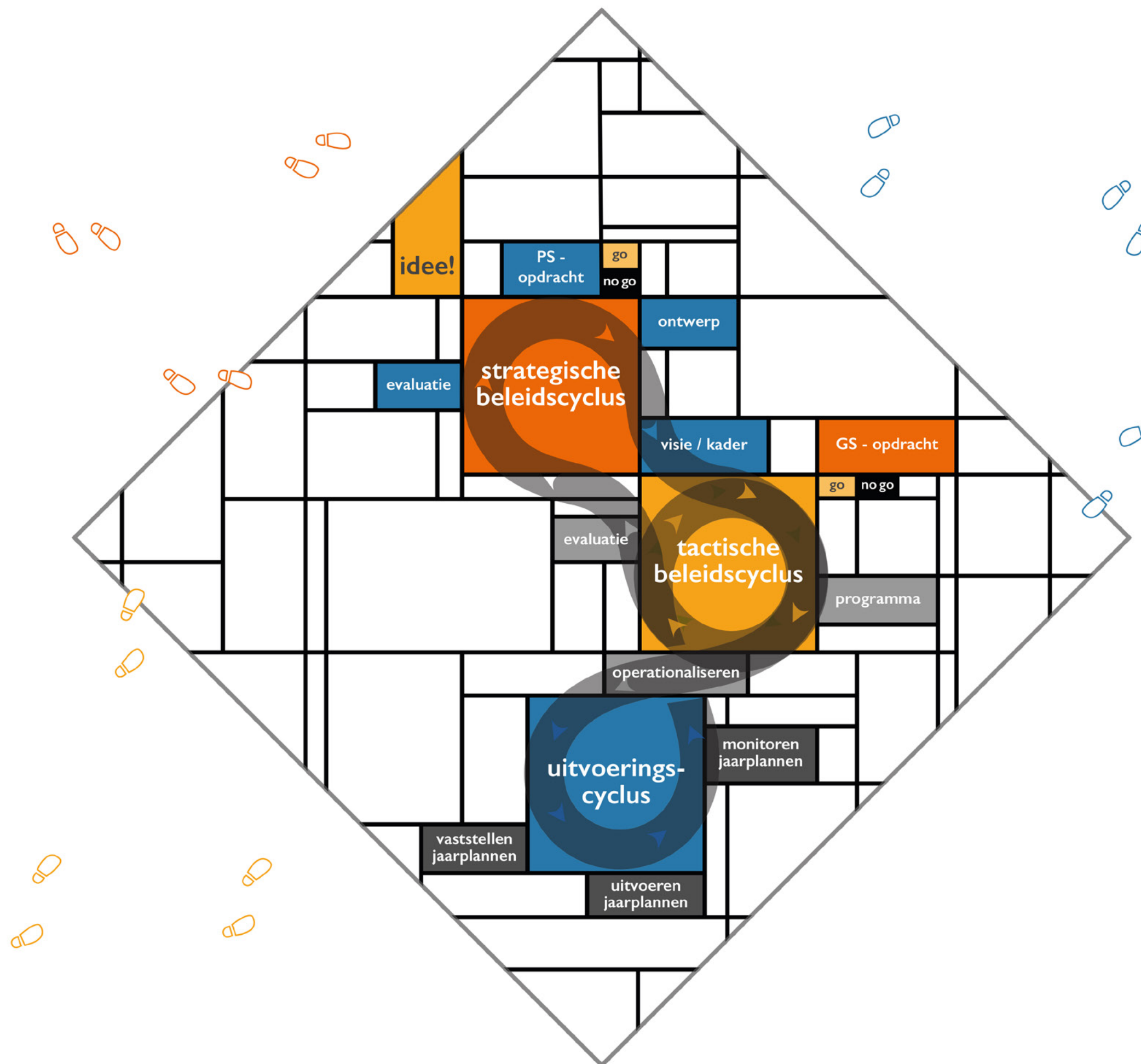
Om de positie van de provincie voorspelbaarder te maken, werk je als gedeputeerde aan het vergroten van de betrouwbaarheid en transparantie. Tegelijk bied je rond specifieke opgaven ondernemers, inwoners en maatschappelijke partners ruimte om zelf verantwoordelijkheid te nemen.

Als **gelijkwaardig partner** en/of **vertegenwoordiger van het zwakste belang**. Of als **bevoegd gezag** die de wet handhaaft.

HET SAMENSPEL

In Groningen zijn allerlei organisaties en groepen mensen actief die met provincie optrekken in het aanpakken van maatschappelijke opgaven. Elke opgave kent z'n eigen aanpak en verbinding tussen betrokkenen. Essentieel voor het bouwen aan vertrouwen is helderheid over ieders rol en belangen in het **SAMENSPEL**. In elke fase van het proces is er daarom aandacht voor.

DE PROVINCIALE BELEIDSCYCLUS

ONTWERP PARTICIPATIEAANPAK

De vragen op dit werkblad helpen bij het maken van een participatieaanpak voor elke fase van het proces.

1. WAT

Wat is het vraagstuk?

Inventariseer welke informatie uit het project- of programmaplan relevant is voor het proces.

Feiten, cijfers onderzoeken

Complexiteit

Meerwaarde van het plan

Context

Wet- en regelgeving
Relevantie en urgentie

2. FASE & DUUR

Wat is de fase en duur van het proces?

Doordenk of je in actie komt op het juiste moment, gezien de doorlooptijd van het plan.

Fasen

Kort of lang proces

Taken en verantwoordelijkheden

Positie Provincie

Transparantie

3. INVLOED

Waar is invloed op mogelijk?

De inhoud van het gesprek verandert als een plan van idee naar uitvoering gaat. Bekijk per fase waarop invloed mogelijk is, en of partijen invloed wensen.

4. DOEL

Wat is het doel?

In elke fase wisselen ideeënuitwisseling en keuzemomenten elkaar af. Bespreek samen wat je met participatie wilt bereiken.

Doel participatie

Zeggenschap

Eigenaarschap

Legitimiteit

Ontplooiing

Vergroten kwaliteit van beleid en aanpak

5. SAMENSPEL

Hoe moet het samenspel eruit zien?

Heb aandacht voor de rol van betrokken partijen. Wees scherp op taken en verantwoordelijkheden.

Wie betrek je wanneer?

Juridische verankering proces

Rechtsbescherming

6. ORGANISATIE

Organisatie van het proces?

Zo krijgt het proces in elke planfase praktisch vorm.

Gebied

Organisatie proces

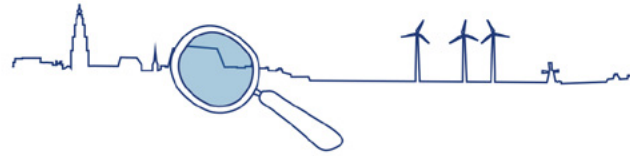
Budget

Planning

Taakverdeling

DE UITGEBREIDE VRAGENLIJST

1. WAT

1. Wat is er aan de hand?
2. Waarom is het nu relevant en urgent?
3. Welke strategische kansen liggen er?
Wat zijn risico's?
4. Is er een (gewenste) verbinding met bestaande plannen en processen?
5. Juridische context:
 - ▶ Gaat het nieuw beleid, aanpassing beleid of beëindiging beleid?
 - ▶ Welke regelgeving geldt er: valt het plan erbinnen of erbuiten?
6. Welke feiten en cijfers, en onderzoeken hebben we al?
7. Wat is de complexiteit van het vraagstuk?
 - ▶ **Gestructureerd vraagstuk** | alle benodigde kennis is voorhanden en er zijn geen principiële belangen tegenstellingen
 - ▶ **Ongestructureerd vraagstuk** | niet alle benodigde kennis is voorhanden óf er zijn forse belangen tegenstellingen.

2. FASE & DUUR

Voor welke fase ontwerp je een participatieproces?

- ▶ **Opdracht geven**
- ▶ **Beleid of plan en proces ontwerpen**
- ▶ **Kaders en visie vaststellen**
- ▶ **Programma uitwerken en operationaliseren**
- ▶ **Uitvoeren**
- ▶ **Monitoren**
- ▶ **Evalueren**

Wat is de duur van het project of programma?

- ▶ Het vraagstuk vraagt om continue dialoog
- ▶ Het gaat om een kortlopend proces
- ▶ Het gaat om een langer loper begin en einde

3. INVLOED

Waar willen deelnemers in het proces invloed op?
En waar is vanuit provincie gezien invloed op mogelijk?

Wie is of wordt waarvoor verantwoordelijk?

- ▶ Maak afspraken over rollen:

Wie is initiatiefnemer? Wie zijn belanghebbenden?
Wie organiseert de participatie?
Wie neemt beslissingen of bepaalt?

Wie regelt de uitvoering? Wie is het bevoegde gezag?

Wie kan waar bijsturen? Wie kan de stekker eruit halen?

Positie van de provincie

- ▶ Enige overheid die beleid maakt of taak uitvoert
- ▶ Met medeoverheden beleid maken of taak uitvoeren
- ▶ Met medeoverheden, maatschappelijke partners en/of inwoners beleid maken of taak uitvoeren

Informele betrokkenheid en besluitvorming

- ▶ Hoe zijn Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten betrokken? (zie praatplaat rollen Provinciale Staten)
- ▶ Hoe verloopt de weging van inbreng in deze fase en tot welke keuzes en/of producten moet dit leiden?
- ▶ Wat wordt gedaan om besluitvorming zuiver en uitlegbaar te laten verlopen?
- ▶ Welke afspraken maakt de provincie met partijen die namens haar de participatie oppakken?

4. DOEL

Wat is het doel van participatie?

- ▶ **Belangen in beeld** | Belangen, perspectieven en/of argumenten verzamelen.
- ▶ **Vergroten kwaliteit van beleid en aanpak** | Kennis en ervaring aanboren, collectieve wijsheid, oproep doen tot innovaties.
- ▶ **Ontplooiing** | Persoonlijke ontwikkeling, ontwikkeling democratische vaardigheden van betrokkenen, burgerschapsvorming.
- ▶ **Legitimiteit** | Acceptatie op genomen beslissingen vergroten of onbehagen verminderen, draagvlak.
- ▶ **Eigenaarschap** | Vergroten eigen verantwoordelijkheid: wat kunnen en willen inwoners, maatschappelijke partners en medeoverheden zelf?
- ▶ **Zeggenschap** | vergroten macht en invloed van burgers

Waarover gaat het gesprek in deze fase?

Oplossingen bedenken of uitwerken
Informatie delen
Werken aan de relatie
Conclusies trekken
Advies geven
Samen beslissen
Argumenten onderbouwen
Kennis en data uitwisselen
Aanzetten tot gewenst gedrag

5. HET SAMENSPEL

Wie betrek je wanneer?

- ▶ Welke mensen willen we bereiken?
- ▶ Welke mensen of organisaties voelen zich wel/niet betrokken?
- ▶ Welke mensen of organisaties worden geraakt, hebben een belang?
- ▶ Wie zijn nodig om een goed plan te maken en te realiseren?

Hoe toegankelijk is het proces?

- ▶ Hoe blijven betrokken partijen aangehaakt?
- ▶ Hoe raken mensen/organisaties aangehaakt die lastig zijn te bereiken?

Juridische verankering van het samenspel

- ▶ Is er sprake van formele inspraak (artikel 19 procedure) of niet?
 - ▶ Zijn er risico's voor specifieke groepen of een bepaald gebied?
 - ▶ Wie ondervindt er last of hinder van de uitvoering van het plan? Hoe wordt dit ondervangen?
 - ▶ Leidt de ontwikkeling tot overlast elders?

Op welke manier worden rechten en belangen van burgers juridisch beschermd?

6. ORGANISATIE

GEBIED

In welk gebied vindt het participatieproces plaats?

REGIO BUURT STRAAT WIJK
TUSSEN DE REGIO'S STEDELIJK OF LANDELIJK GEBIED
HELE PROVINCIE NEDERLAND

REGIE PROCES

Agenda | Welke activiteiten staan op de agenda?

- ▶ **Wie bepaalt** de agenda en waarom?
- ▶ **Eigen agenda** | Welke ontmoetingsmomenten/participatieprocessen zijn door de organisatie al gepland?
- ▶ **Activiteiten van anderen** | Welke andere ontwikkelingen (door andere partijen) lopen er? Welke ontmoetingsmomenten of participatieprocessen hebben anderen gepland? Welke netwerken zijn er?
- ▶ **Hoe verhoudt het plan zich** tot participatieafspraken met andere partijen en andere overheden?

GEVRAAGDE INSPANNING

Wat vraag deelname van anderen?

- ▶ Welke inspanning in tijd en gevraagde energie vraagt deelname in deze fase van betrokkenen? Weegt dat op tegen hun belang mee te doen?
- ▶ Wat hebben partijen praktisch nodig om mee te kunnen doen?
 - ▶ Plek
 - ▶ Ondersteuning (gespreksleider, verslaglegger, inwinnen expertise)
 - ▶ Ruimte in agenda
 - ▶ 'Beloning' voor hun deelname

Wie draagt bij aan het participatieproces?

- ▶ Welke vakafdelingen leveren een inhoudelijke bijdrage in het proces?
- ▶ Welke expertise van buiten de provincie is nodig?
- ▶ Wie is (mede) afzender van het proces? Moet dat de provincie zijn?
- ▶ Is hulp bij uitdenken of uitvoeren het participatieproces nodig?

Schakel de hulp van de participatiegarage in!

WERKVORMEN

Welke werkvormen en ondersteunende materialen sluiten hierbij aan?

BUDGET

Welk budget is in deze fase beschikbaar en nodig voor het participatieproces?

- ▶ Denk aan kosten voor:
 - Locatie en catering
- Specifieke (online-)werkvormen, inclusief ondersteuning
 - Verslaglegging
 - Bekendmaking en publiciteit
 - Communicatiekanalen
 - Inzet van experts

DURF TE VRAGEN!

VRAGEN STELLEN BRENGT JE VERDER

Participatie gaat over oprechte interesse, willen weten wat ander beweegt en begrip krijgen voor andere belangen. Hoe je de vragen stelt is essentieel. Net als het stellen van goede vragen en het uitstellen van je eigen oordeel.

Socrates op sneakers helpt je aan een mindset om oprechte verdiepende vragen te leren stellen. (Elke Wiss, 2020)

PERSOONLIJK & PRAKTISCH

Vaak liggen inzichten in hoe het anders kan binnen handbereik. Kijk wat er in de praktijk al gebeurt en hoe je dat sterker kunt maken.

BLIJF OPEN!

Inspiratie voor een goede openingsvraag nodig?

Bekijk dan [de lijst](#) op De Rode Wouw.

BEELD + TAAL

VISUEEL & ACTIEGERICHT VERTELLEN

Gebruik niet alleen woorden, maar ook beelden als taal. Met woorden en beelden verbind je, wakker je het creatieve denken van mensen aan. Actieve woorden zetten aan tot doen en willen veranderen.

PROTOTYPES & HALFFABRICATEN

Zoek naar manieren om zaken (onaf) op tafel te leggen. Zo ontstaat er makkelijker een verdiepend en open gesprek en voelen deelnemers meer ruimte om hun eigen perspectief toe te voegen.

KRACHT VAN ONAF!

★ Ga eens in gesprek met bureaus die gespecialiseerd zijn in ontwikkelen van escaperooms of geocaching.

MIX VORM

Bedenk hoe je online tools en fysieke ontmoetingen kunt combineren om zo een gevarieerdere groep van mensen en organisaties te betrekken.

★ Benut de Stem van Provincie Groningen (participatieplatform) om groepen mensen of organisaties te laten prioriteren en keuzes maken, of advies te geven.

PARTICIPATIE HANDIGHEDEN

PARTICIPATIE = actieve deelname, deel hebben

Participatie gaat over het samenspel tussen groepen mensen, organisaties en de overheid. De handigheden op dit werkblad geeft houvast bij het werken aan participatie.

GA EROP UIT!

Maak er werk van om groepen mensen te vinden die niet vanzelfsprekend betrokken zijn bij het werk van de provincie.

★ Leg contact via collega's van gemeenten.

★ Verdiep je in de leefstijlen van de mensen en partijen met wie je wilt optrekken. Waar kun je hen ontmoeten, en hoe zijn zij te porren om mee te doen?

Meer weten over leefstijlen?

Verdiep je eens in de informatie over leefstijlen van [Motivaction](#) en [Bureau Buhrs](#).

★ Schakel de hulp in van tussenorganisaties om in contact te komen met specifieke doelgroepen (jongeren of visueel beperkten).

★ Zoek contact met theatermakers en sociale ontwerpers om vorm te geven aan prikkelende aansprekende dialoog.

★ Ga in gesprek op plekken waar mensen elkaar ontmoeten: de kroeg, de supermarkt, het buurthuis. En gebruik een kop koffie met Groningse koek om verbinding te leggen.

Gebruik de handigheden ook voor een doordacht intern werkproces!

Vaak gaat er veel aandacht naar het proces met partijen buiten de provincie, terwijl bij veel projecten ook collega's aan de slag zijn en staten, college en directie op allerlei momenten betrokken zijn. Als je binnen de provinciemuren goed samenwerkt is het makkelijker om uitkomsten van participatie en andere gesprekken te verwerken en impact te vergroten.

PARTICIPATIE HANDIGHEDEN

PAS OP! *

VOOR:

INLOOPAVOND-PARTICIPATIE

Plekken waar je alleen bekende sprekers tegenkomt, waarvan je allang weet wat ze gaan zeggen.

AFSCHUIFPARTICIPATIE

Ontwikkelaars en adviesbureaus het gesprek te laten voeren.

AFVINKPARTICIPATIE

Participatie voor de Bühne.

KOEKOEKSKLOK-PARTICIPATIE

Heel lang binnen de provinciemuren schaven aan kaders. Vervolgens kort naar buiten gaan om nog wat input op te halen. Om daarna de deurtjes gauw weer dicht te doen.

'HET MOET WEL LEUK ZIJN'-PARTICIPATIE

Inspiratiesessies waardoor scherpe gesprekken in de kiem worden gesmoord en ongemak uit de weg wordt gegaan.

'AAI OVER DE BOL'-PARTICIPATIE

Pluimen uitdelen aan betrokken burgers, maar hen geen plek gunnen binnen de systemen en werkwijzen.

ZO DOE JE DAT!

BRENG

VERSCHILLEN SAMEN

Breng mensen met verschillende belangen samen aan gesprekstafels: GS, PS, bewoners, stakeholders, ambtenaren en friskijkers van buiten.

GEDOE EN ONGEMAK

Uit scherpe constructieve gesprekken wordt duidelijk waar de spanning zit tussen belangen van partijen.

SAMEN AAN DE SLAG

Maak ruimte voor werkelijk samenwerken, samen bedenken en samen aan de slag.

Wees het gezicht van jouw werk.

BETERE PARTICIPATIE ~~MEER PARTICIPATIE~~

De provincie bouwt aan vertrouwen in democratie. Betere participatie is wezenlijker dan meer participatie.

STA OPEN

Wees bereid om je handelen als overheid daadwerkelijk aan te passen. Als partijen vooral voor de Bühne laten meepraten blijft alles hetzelfde

* Deze waarschuwingen zijn bedacht door Frans Soeterbroek in zijn 'Grafrede voor Participatie'.

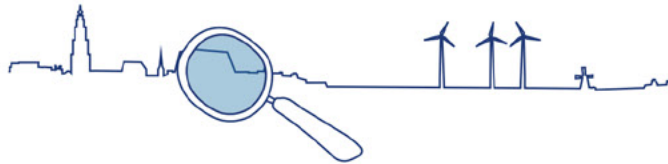
Als Ruimtemaker denkt Frans Soeterbroek hardop na over wat er (niet) werkt in samen stad en gemeenschap maken. Op zoek naar verdieping? Lees zijn bespiegelingen op www.deruimtemaker.nl.

BESTUURLIJKE MEETLAT

1. WAT

Wat is het vraagstuk?

Heldere proceskaders

Dit werkblad biedt Provinciale Staten houvast bij het bespreken van het democratische proces rond opgaven. Hoe beoordeel je de OPBRENGST van participatie?

2. INVLOED

Waarop was invloed mogelijk?

Invloed van betrokkenen

3. DOEL

Wat wil je bereiken?

Participatiedoel (bereikt)?

Doel participatie

Belangen in beeld

Vergroten kwaliteit van beleid en aanpak

Ontplooiing

Legitimiteit

Zeggenschap

Eigenaarschap

4. SAMENSPEL

Hoe ziet het samenspel eruit?

Betrokkenen

Voldoende en juiste mensen of organisaties?

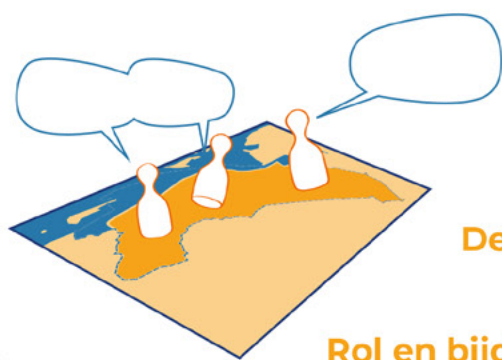
Wie hebben wel/ niet meegedaan?

Juridische verankering

Kwaliteit van dialoog

Deelname aan proces

Rol en bijdrage Staten

5. BESLUITVORMING

Wat is resultaat van betrokkenheid van partijen?

Inbreng en alternatieve oplossingen

Plan aangepast of beter meer gedragen resultaat

Bestuurlijke keuzes

In hoeverre heeft inbreng van partijen geleid tot aanpassing van het plan?
Is het besluit zuiver en uitlegbaar?

Terugkoppeling

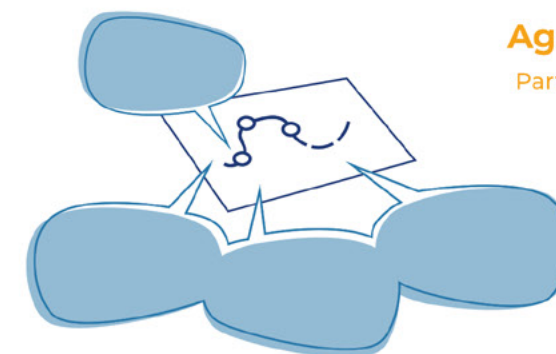
6. ORGANISATIE

Organisatie van het proces?

Agenda en planning

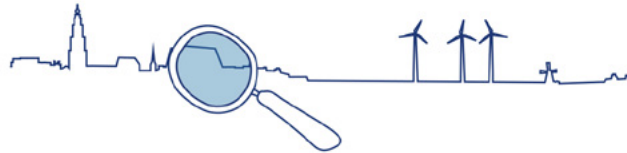
Participatiedrukke of -moeheid voorkomen

Leren van het samenspel

DE UITGEBREIDE VRAGENLIJST

1. WAT

Zijn de proceskaders helder genoeg (geweest)?

Denk aan kaders als:

- Ruimte voor delen zeggenschap en verantwoordelijkheid
- Aandacht voor betrekken van groepen mensen die niet willen of kunnen participeren
- Mate van flexibiliteit van het proces

2. INVLOED

Waarop hebben betrokkenen uiteindelijk invloed gehad?

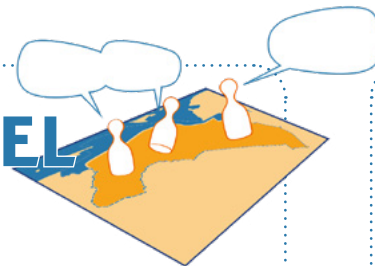
3. DOEL

Is het participatiedoel bereikt: waarom wel/niet?

- **Belangen in beeld** | Belangen, perspectieven en/of argumenten verzamelen.
- **Vergroten kwaliteit van beleid en aanpak** | Kennis en ervaring aanboren, collectieve wijsheid, oproep doen tot innovaties.
- **Ontplooiing** | Persoonlijke ontwikkeling, ontwikkeling democratische vaardigheden van betrokkenen, burgerschapsvorming.
- **Legitimiteit** | Acceptatie op genomen beslissingen vergroten of onbehagen verminderen, draagvlak.
- **Eigenaarschap** | Vergroten eigen verantwoordelijkheid: wat kunnen en willen inwoners, maatschappelijke partners en medeoverheden zelf?
- **Zeggenschap** | vergroten macht en invloed van burgers

4. SAMENSPEL

Juiste mensen en organisaties?

- In hoeverre is het gelukt om de goede groepen mensen en organisaties tijdig te betrekken?
- Zijn er voldoende aantallen mensen of organisaties betrokken, of voelen partijen zich nog buitengesloten?

Kwaliteit van dialoog met participanten

- Welke inspanning is gedaan om actief tegengeluiden op te halen?
- Wat heeft het gesprek opgeleverd?

5. BESLUITVORMING

Resultaat

- Zijn er partijen met alternatieven geweest (andere oplossingen, aanvullingen, kritiek)? Hoe heeft dat een plek gekregen in het projectresultaat?
- Heeft het resultaat van participatie geleid tot aanpassing van het plan of een meer gedragen projectresultaat?
- Hoe is in het besluit tegemoet gekomen aan redenen of argumenten van partijen met een minderheidsstandpunt? Kunnen die het besluit nog verrijken?
- Hoe is de terugkoppeling aan betrokkenen verlopen?

6. ORGANISATIE

Agenda en planning

- In hoeverre is het gelukt participatiedrukke en -moeheid te voorkomen?

Leren van het samenspel

- Wat leren we als provincie van het proces?

HANDIGHEDEN

Zo kan Provinciale Staten bijdragen aan de kwaliteit van participatieprocessen.

Nieuwe inzichten ontstaan en wederzijds begrip groeit als je allerlei spelers en belangen met elkaar in gesprek brengt. Zitten alle relevante partijen aan tafel?

Zorg dat je als Statenlid aanspreekbaar bent voor alle stakeholders. Het bouwen aan vertrouwen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor Staten en ambtenaren. Stel de goede vragen en accepteer 'gedoe'.

HET GOEDE GESPREK

CREATIEVE OPLOSSINGEN ontstaan door
ACTIEF SAMEN te ONDERZOEKEN en NA TE DENKEN

In een ONTMOETING met AANSPREKENDE WERKVORMEN
is het makkelijker COMMUNICATIEPATRONEN te doorbreken

Besteed AANDACHT aan VOORBEREIDING de
ONTMOETING zelf en VERBINDING met
DEELNEMERS achteraf

VOORAF

DE ONTMOETING

ACHTERAF

1. ONTMOETEN?!

Heeft ontmoeten nut?

Een ontmoeting is nuttig als: er voldoende tijd is,
er wat te kiezen valt, alles gezegd mag worden.

2. DOEL

Wat wil je in
deze sessie bereiken?

3. FYSIEK OF ONLINE

Bedenk of de ontmoeting persoonlijk of digitaal moet

4. GROEP

Met wie aan tafel?
Wat weet deze groep (nog niet)?

5. UITNODIGEN

Wees uitnodigend

Gebruik taal die past bij het doel van gesprek
(persoonlijk, bellen, verwachtingen delen)

Wees creatief

6. ERVAREN EN BELEVEN

Maak van de ontmoeting een belevenis: iets waar je bij wil zijn
Geef ruimte aan alle perspectieven en haal actief tegengeluiden op

7. PLEK

Kies een aantrekkelijke locatie

8. MATERIAAL EN WERKVORMEN

Zorg voor ondersteunende materialen en passende werkvormen

Bedenk welke informatie nodig is

9. CONTACT HOUDEN

Houd deelnemers betrokken

EN TERUGKOPPELEN

Deel wat is gezegd in impressie (film, foto of verslag)

Maak duidelijk wat volgende stappen zijn

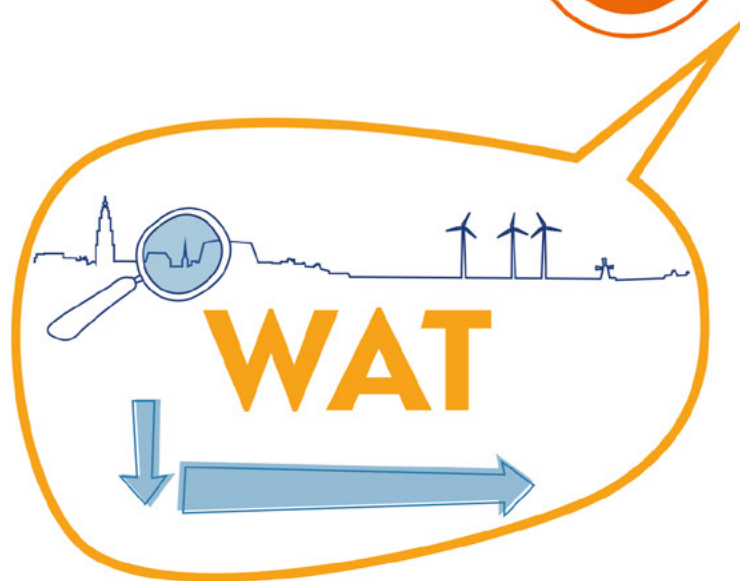
Deel inbreng en uitkomsten met collega's en bestuur

Deel wat met de opbrengst gebeurt

Geef aan waar de informatie uit bijeenkomsten
(opgehaalde inzichten) en over het project
(werkwijze en begroting) te vinden zijn

LEREN VAN HET SAMENSPEL ✓

WAT | blik op de opdracht

Wat hebben we gedaan om onze gewenste doelen en resultaten te bereiken?

Wat maakte het proces succesvol?

Om van fouten kan leren: Wat ging er mis? Hoe herkenden we dit en hoe hebben we hierop gereageerd?

Wat waren (on)verwachte gebeurtenissen?

Leren van het samenspel

Om de kwaliteit van een participatieproces te vergroten helpt het om regelmatig een procesevaluatie te doen om te leren van de samenwerking.

Bijvoorbeeld door in een projectvoorstel een moment af te spreken waarop je met collega's, belanghebbende organisaties, inwoners en/of medeoverheden terugblijkt en vooruitkijkt. Bekijk welke invalshoek(en) goed aansluiten bij jouw project en welke vragen dan het meest zinvol zijn om te stellen.

WIJ | blik op de organisatie

Als organiserend(e) partij(en) ben je initiatiefnemer, aanjager en trekker.

Was je als initiatiefnemer de beste (partij) om antwoord te geven op het vraagstuk?

Is er aan iets gewerkt waar andere partijen betere trekkers van kunnen zijn?

Hoe sloten de kennis en capaciteiten van het organiserend team aan op wat nodig was om het werk te kunnen doen?

Hoe is gezorgd voor een goede organisatie en planning van het werk? Wat kostte meer tijd, wat uiteindelijk minder?

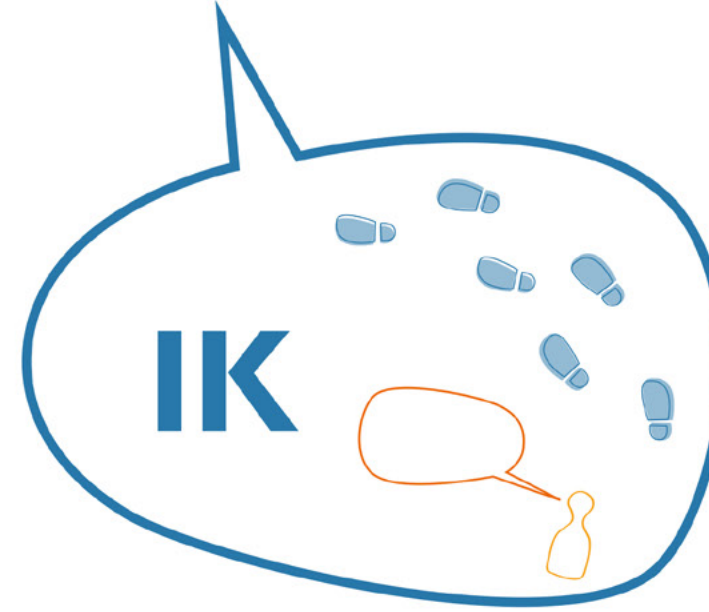
Hoe is gezorgd voor voldoende financiële middelen, kennis en ervaring?

Hoe verliep de onderlinge afstemming binnen het organiserende team?

Inzichten delen

Wat kunnen we doen om zoveel mogelijk betrokkenen de gelegenheid te geven te leren van het proces?

Hoe zorgen we voor goede verspreiding van wat we hebben geleerd?

IK | blik op eigen bijdrage

Hoe kijkt een ieder naar hun eigen rol in het proces? Hoe waarderen zij die?

Op welke momenten haalt een ieder voldoening uit de samenwerking? Op welke momenten voelde het samenwerken als een verplichting?

Staat de geleverde inspanning in verhouding tot de opbrengst van het proces?

ONS | blik op het samenspel

Wat hebben partijen gedaan om de andere personen en partijen op tijd bij de opdracht te betrekken?

Is in de realisatie van de opdracht voldoende ingespeeld op behoeften uit de omgeving? Waar blijkt dat uit?

Wat zorgde ervoor dat de samenwerking plezierig was? Hebben we voldoende feestjes gevierd?

Wat hebben we gedaan om elkaar te respecteren in ieders bijdrage?

In hoeverre zijn we eerlijk geweest naar elkaar als het spannend werd?

Hoe verliep de informatieuitwisseling tussen betrokkenen?

Op welke manier was er ruimte voor onderlinge afstemming? Kon iedereen z'n afspraken nakomen?

Wat hebben we gedaan om de juiste dialoog te voeren? Wat ging er goed? Wat kan er beter?

Wat werkte vooral goed?

PROTOTYPE

Provinciale Participatieleidraad

Meer weten of een goed idee?!

Provincie Groningen
Liesbeth van de Wetering
Programmamanager
@liesbeth050
e.n.vande.wetering@provinciegroningen.nl
+31650215753

Colofon

Deze Participatieleidraad is ontwikkeld door
Provincie Groningen, Marte Kappert (7Zebra's) en Studio Marcha!

Prototype 2021

